Общественно-политическая газета Ханты-Мансийского автономного округа – Югры

Хăнты ясăӊ

Основана 1 ноября 1957 года

18.11.2021
№ 22 (3586)

Муй пăта хăнты неӊăт ухшамăт тăйлăт

Зоя Захаровна Сидорова Сўмăтвош эвăлт «Хошум хот» тăхийн шуши мир неӊăт русеӊ ухшамăт ёнтты щирăта тэса па хурасăӊа вэнлтăслэ. Л. Вынгилева китум хур

11 »

Округ кэща неӊев пилда вэйтантупсы » 2

Ар хилы тăйты ими » 13

Велщи университета юхăтсум... » 14-15

www.khanty-yasang.ru

Округ кәща нєӈев пиԓа вәйтантупсы

Ас потты тыԓӑщ 15-мит хӑтԓӑн округ кәща нє Наталья Комарова айкеԓӑт ӑкӑтты ёх эвԓт китум иньщӑсупсэта онлайн щирн юхԓы ясӈӑт лупӑс. Йӑха лўӈӑтты ки, айкеԓӑт ӑкӑтты 119 хуят иньщӑсупсэт китсӑт, 900 щурӑс хуят щи мирхот вантсӑт, нӑԓкєм щос мӑр Н.В. Комарова 50 иньщӑсупсыя юхԓы ясӈӑԓ мӑсԓэ.

Мєт сыры иньщӑссы, муй пӑта мўв иԓпи питы вуй вўты тӑхет пӑта вән вәт вєрсы? Юхԓы лўв лупӑс, мўӈ мўвев эвԓт шєӈк ԓавӑрт питы вуй вўты, щирн интӑм Госдума депутатӑт нәмӑсԓӑт, вәт ая вєрты пӑта муйсӑр поступсэт ԓэщӑтты мосԓ.

Тәняԓ оԓ киньщи тӑм оԓ ӑӈ тыԓӑщ мӑр 1,2 миллион тонная аршӑк питы вуй нух таԓсы. Интӑм мўвев-йиӈкев ԓавӑԓты щира питы вуй вўты тӑхет 13% арат шимӑԓшӑк мўв шӑкӑԓты питсӑт. Щи ям вєра округ бюджет эвԓт 230 миллиард шойт вух мӑнԓ.

Нуви тўт мӑты вєр оԓӑӈӑн путӑртмаԓн лупӑс, мӑтты ки округев ԓуваттыйн Никулкина, Шугур па Няксимволь кәртӑтн хӑтԓ эвԓт тўт вўты щўӈк вєрсы. Тәп мўӈ увӑс мўвевн хӑтԓӑӈ хӑтԓ шимԓ, щирн гидростанцияйт мєт ар нуви тўт мӑԓӑт. Щи тумпи округев хўваттыйн газ унтасн нуви тўт мӑты сот тӑхи рәпитԓ, щит оԓ мӑр 14 миллиард киловатт тўт мӑԓы.

Йиԓуп коронавирус мәш эвӑԓт ԓавӑрт пура питӑс, арсыр тӑхета нємасыя код пиԓа я̆ӈхты рӑхԓ. Щирн мирхот пурайн щи вєр оԓӑӈӑн ищи путӑр мӑнӑс. Округ губернатор нє COVID-19 мәшн ӑн хойты пӑта хәт пўш «Спутник V» нємпи прививка ԓоньщӑс.

Н.В. Комарова. informugra.ru сайт эвӑԓт вўюм хур

» Интӑм округев ԓуваттыйн 750 щурӑс хуят оԓӑӈмит прививка тӑйԓ, щит 50 % иса Югра мўвевн вәԓты мир эвӑԓт. Мосԓ, ԓәԓн 80 % арат хӑннєхә прививка ат ԓоньщсӑт, – лупӑс округ кәща нє.

Ин госдума депутатӑт еԓԓы щи мәш ӑн тӑйты щира QR-код нємпи ут тӑйты пӑта нємасыя поступсы ԓэщӑтты нумӑс тӑйԓӑт.

Иньщӑссы, хән Нижневартовск вошн йиԓуп пәԓьница омӑсԓы? Уша йис, хуты ин 75 % арат рәпата вєрман вәԓ, 2022-мит оԓ кимит квартал пурайн етшуптӑԓы.

Россия мўвев президент ики па правительства кәщайт мосты нєпекн ёш посӑт пунсӑт, ԓәԓн Сәрханԓ вош пўӈӑԓн Ас шәпи йиԓуп кимит нурум ат вєрсы. Щит 2022-мит оԓн таԓты оԓӈитԓы па 2025-мит оԓн етшуптӑԓы. Щи вєра 62,85 миллиард шойт вух мӑнԓ.

2024-мит оԓ вўш эвӑԓт 2026-мит оԓ вәнты Мегион вошн мәшӑӈ няврємӑт вәнԓтӑты пӑта йиԓуп ӑшкола омӑсԓы.

Мирхотн Увӑс мўвевн вәԓты ёх пӑта вухӑӈ нётупсы оԓӑӈӑн ищи путӑр мӑнӑс. Наталья Владимировна лупӑс, хуты иса муй вєрԓ, ԓәԓн щитӑт ат хӑщсӑт, вантэ, мўӈ ищки мўвн вәԓԓўв па рәпитԓўв.

Па хон пєԓӑк Сирия мўв эвӑԓт айкеԓӑт ӑкӑтты хә мўӈ губернаторэва вўща ясӑӈ китӑс па сирийской няврємӑт Югра мўвн рўтьщӑты па вәнԓтыйԓты вєр оԓӑӈӑн иньщӑсӑс. Юхԓы Н.В. Комарова ԓывеԓ мойӈа вохсӑԓэ па ястӑс, хуты ԓыв айԓат ёхлаԓ мўӈ округевн вәнԓтыйԓты вєритԓӑт.

Мирхот пурайн Н.В. Комарова ԓэваса я̆ӈхты ампӑт оԓӑӈӑн путӑртӑс:

» Интӑм округев ԓуваттыйн ԓэваса 3,8 щурӑскєм амп вәԓ, щит вән шәк. Вантэ, тӑм ванӑн Лаӈки пос вошн щимӑщ ампӑтими пурсӑт, лўв пәԓьницайн ӑнтәма йис. Щимӑщ сурт тўӈматты пӑта округ бюджет эвӑԓт 39 миллион шойт вух мӑсы.

«Луима сэрипос» нємпи вухаль мир газетайн рәпитты нє Людмила Теткина иньщӑсӑс:

» Хулимсунт – Агириш» тӑԓ ёӈк ӑш хән таԓты питԓы. Тӑԓн 2020-мит оԓн Светлой кәрт мухты машинайтн я̆ӈхсӑт, щи ӑш сот вєрста хўвшӑк. Щит «Газпром Трансгаз-Югорск» нємпи газ вўты тӑхи технической ӑш, щи ӑш хўват газ турпа йиԓ, щирн щӑта я̆ӈхты ӑн рӑхԓ. Агириш кәрт мухты па кәртӑта ӑш ваншӑк питԓ, мосӑӈ, тӑм тӑԓн щи ёӈк ӑш пўншԓы?

Юхԓы округ кәща нє лупӑс, хуты щи тӑԓ ёӈк ӑш таԓты пӑта рӑхты нєпекӑт ԓэщӑтты мосԓ.

Путӑр хӑншӑс:
Людмила Гурьева

Мӯвӑт вантман ӑӊхты ёх вән мирхот

«ЮграТур 2021» нємуп вән мирхот Югра хуща 2001-мит оӆ эвӑӆт вєрӑнтӆа. Тӑта арсыр мир мӯвӑт вантман ӑӊхты ёх вєрӑт олӑӊӑн путӑртӆӑт. Тӑм мирхот Югра кәща ёхӆӯв туризм Федеральной агентства пиӆа пиӆтӑщман ӆәщӑтсӑт.

Тӑм олӊ вєрум форум Ас потты тыӆӑщ 12-13-мит хӑтӆӑн вәс, тәх мирхотӑт карты щӯӊкӑт мухты вєрӑнтсайт, тәх тӑхетн па ёх ӑктӑщман путӑртсӑт. Тӑм вән мирхота путӑртты щира арсыр ёх ӑктӑщсӑт, щит Россия мӯвев 36 тӑхи эвӑӆт па па хон пєлӑк вет мӯв эвӑӆт. Тӑта сыр-сыр вєрӑт олӑӊӑн путӑр вәс, щи путрӑт ар хурасупа мӑнсӑт, тәх путрӑт ёӊта пӑсанӑн, вәнӆтӑты семинарӑтн вәсӑт па Уральской федеральной округ ёх ванӆтупсэт вєрӑнтсӑт. Хӯв мӑр путӑртсӑт мӯӊ ванӑн вәӆты мӯвлӯв ёх кӯтэв ӑн ӑӊхты олӑӊӑн.

Карты щӯӊк мухты ӑктӑщум ёха ям вӯща ясӑӊ Югра кәща Наталья Комарова китӑс. Щӑӆта па ӆӯв тӑм округ вєрӑт олӑӊӑн путӑртӑс. Лӯв яснӑӆн, тӑм оӆ эвӑӆт «Туризм и индустрия гостеприимства» проект мӑнӆ. Тӑм вєрӑт ӆәщӑтты пӑта ёх вухн мӑӆыйт. Щи вухӑт сыр-сыр вєрӑт пӑта мӑнӆӑт. Щит мӯвӑт вантман ӑӊхты ёх муй тӑхия тәтьӆяты, муй ӆывеӆа ванӆтӑты, муй тӑхийн ӆыв вәӆты-хоӆты питӆӑт.

Югра кәща ясӑӊӑн, мӯӊ мӯвев юкан пищ тӑйӆ, щит шуши мир вәӆупсы вантман ӑӊхты вєрӑт. Лӯв путӑртӑс, мӯӊ округевн муйсӑр вєрӑт мєт олӑӊ ӆәщӑтты питӆайт:

» Тӑм олӑтн мӯӊ Россия мӯв вєр хуща рәпитман вәӆӆӯв, щи мухты партупсы тӑйӆӯв, муй вӯрн рӯтьщӑты вєрӑт ӆәщӑтты. Тӑм хӑтӆӑтн мӯӊ яха рәпитты нєпек Москва хон вошев пиӆа па «ЛУКОЙЛ» нємпи тӑхи ёх пиӆа тӑйӆӯв.

Тӑм олӑтн округ кәща ёхӆӯв нумсӑт щи вєрӑт пєӆа мӑнӆӑт, муй вӯрн тӑм яха пиӆтӑщум ёх пиӆа яма рәпитты, иса мӯвӑт вантман ӑӊхты ёх вєрӑт Югра хуща яма ӆәщӑтты.

Путӑр хӑншӑс:
Пётр Молданов

Рәт ясӑӊ щирн кӑссӑт

Ас потты тыӆӑщ 1-мит хӑтӆӑн Ёмвош округевн колледжӑтн вәнӆтыйӆты айӆат ёх пӑта рәт ясӊӑт әхтыйн кӑсупсы вєрӑнтсы. Иса нӑӆ вәнӆтыйӆты тӑхи эвӑӆт 28 эви-пух кӑссӑт. Щит Ёмвош, Сәрханӆ, Нуви сӑӊхум па Лаӊки пос вошӑтн вәнӆтыйӆты айӆат хуятӑт.

Ханты ясӑӊӑн – 19 хуят, вухаль ясӑӊӑн – 9 хуят хӑншсӑт. Мєт ар, щит 100 балл ёша павӑтты рӑхӑс. Рәт ясӑӊ хӯват – 50 балл па рәт литература – 50.

Мосӆ лупты, хуты тӑм оӆ па сыры олӑтн вєрӑнтум рәт ясӊӑт әхтыйн кӑсупсэт Ас-угорской институтн рәпитты ёх ӆәщӑтӆӑт.

Хӑнты айӆат хуятӑт кӯтн олӑӊ тӑхия Егор Кабаков (Нуви сӑӊхум вош) питӑс, ӆӯв 95,5 арат балл ёша павтӑс. Кимит тӑхийн – Александра Каюкова (Нуви сӑӊхум вош) – 90 балл, хәӆмит – Варвара Конева (Ёмвош), ӆӯв 85 арат балл тӑйӆ.

Вухаль няврємӑт кӯтн олӑӊ тӑхи Владислава Лаверина вӯс, ӆӯв 94,5 арат балл тӑйӆ, кимит тӑхийн – Сабрина Хозумова – 92,5, хәӆмит тӑхийн Алина Норова – 75 балл. Тӑм вухаль эвет Ёмвошн технолого-педагогической колледжӑн хуӆыева вәнӆтыйӆӆӑт.

Хуйтат ӆӑӊхаӆӑт ки, http://iro86.ru/ сайт хущи «Мероприятия» – «Олимпиады» тӑхийн вантты щир тӑйӆӑт. Хуӆыева кӑсупсэӊ рәпата хӑншум нявремӑт электронной сертификатн катӆуптӑӆыйт.

Ас-угорской институтн хӑнты ясӑӊ ӆерамтты нє Виктория Сязи тӑм вєр олӑӊӑн лупӑс:

» Ма нәмӑсӆум, хуты тӑм оӆ кӑсупсэв яма мӑнӑс. Айӆат ёх рәпатайӆаӆ пӑта ар балл холумсӑт. Тӑм пӯш мӯӊ хӑншты вєр еша кєншӑка вєрсэв. 17 иньщӑсупсы юкана 11 ут вєрсӯв. И задания ӆавӑртшӑк вәс, щи ут пӑта аршӑк балл мӑсӯв. Шєӊк ям, хуты нявремӑт ӆавӑрт иньщӑсупсы ищи вєрсэӆ. 19 хуят эвӑӆт нивӑӆ хуят 50 балл эвӑӆт аршӑк ёша павӑтсӑт. Шєӊк ям, айӆат ёх рәт ясӊеӆ ӑн юремӑӆэӆ.

Ас-угорской институтн вухаль ясӑӊ ӆерамтты нє Мария Кумаева щиты путӑртӑс:

» Вухаль ясӑӊӑн ӑртьяӊ хуят онлайн щирн хӑншсӑт. Лыв рәпатайӆаӆ яма па тәса вєрсӑӆаӆ. Щит мӯӊева вән амӑт тәӆ. Нявремӑта па ӆыв вәнӆтӑты ёхӆаӆа вән пәмащипа ясӑӊ лупты ӆӑӊхалум.

Развития образования институтн рәпитты нє Елена Акбаш вухаль ясӑӊ рәпатайт вантӑс, ӆӯв лупӑс:

» Тӑм пӯш рәпатайт кєншӑк вәсӑт, щи пӑта аршӑк хуят щит тәса вєрсӑт. Ма нәмӑсӆум, хуты онлайн щирн хӑншты ищи ям. Итәх нявремӑта мосӑӊ ӑӊкетащет нётсӑт, тәп щит атум ӑнтә. Щит мєт ям, ӆыв ияха нявремӆаӆ пиӆа рәт ясӑӊа кӯншемӑӆӑт.

Ма ищи жюри щирн рәпитсум па лупты ӆӑӊхалум, хуты яна щи, тӑм пӯш рәпатайт кєншӑк вәсӑт, путӑр ипӯш хӑншты мосӑс. Аршӑк айӆат ёх иньщӑсупсэт яма вєрсӑт. Еӆды ищиты тӑмӑщ кӑсупсэтн ат кӑсӆӑт па рәт яснеӆ ӆавӑӆман па шавиман ат тӑйӆэӆ.

Путӑр хӑншӑс:
Надежда Вах

Йис вәԓупсэв хурӑтн

Щимӑщ нєм вәнԓтӑты хӑр тӑйс, мӑта ут Ас потты тыԓӑщ 6-мит хӑтԓӑн Югра мӯв шӯкщӑты вєрӑт тәты ёх ԓәщӑтсӑт. Щит йис вәԓупсы ԓєрамтты учёной нє Татьяна Александровна Молданова па искусствовед нє Наталья Николаевна Фёдорова тәсӊӑн.

Кӑт пєлӑк эвӑԓт хур вӯты мосԓ

Т.А. Молданова йис вәԓупсэв хурӑт вӯты вєр оԓӑӊӑн путӑртӑс:

» Мєт сыры йис вәԓупсы ԓєрамтты ёх хурӑт хӑншсӑт. Ԓыв я̆ма уша вєрсӑт, муй щирн хурӑт тәса хӑншты мосԓ. Ԓәмӑтсухӑт, пурмӑсӑт ар пєлӑк эвӑԓт хӑншты мосԓ. Учёной ёх пӑта йис вәԓупсы вӯты хурӑт щимӑщ вәԓԓяԓӑт: научной хур, хур вӯты пӑта нємасыя ёх нух ԓоԓьты муй па омӑсты партты, художественной хур, ӑԓ щирн вєрум хур.

Йис вәԓупсы ԓєрамтты ими лупӑс, катра пурайн учёной ёха хӑннєхә вєнш, ԓәмӑтсух я̆мсыева нух хӑншты мосӑс. Щи тумпи вантты мосӑс, ԓәԓн хурамӑӊ хур ат тывӑс, вантэ, еԓԓы щитӑт арсыр журналӑтн муй киникайтн вєрсыйт.

» Вантаты, 1989-мит оԓн вєрум хур, щит финской йис вәԓупсы ԓєрамтты учёной хә Уно Тави Сирелиус вєрӑс. Щи пурайн ԓӯв хӑнты ясӊәв ԓєрамтты финской учёной хә Куста Карьялайнен пиԓа мӯӊ хущева юхтыԓӑс. Хурн хӑнтэт аԓьман вәԓԓӑт. Щит йис вәԓупсэв аԓьты хур, вантэ, хӑнтэт ԓыв кәртԓаԓн вәԓԓӑт. Щимӑщ хурӑт эвӑԓт уша йиԓ, муй щирн щи пурайн хӑнтэт вәсӑт.

1867-мит оԓн научной хурӑт вӯты вєр оԓӑӊӑн тәса нух хӑншсы. Хӑннєхә вєнш кӑтсыр пєлӑк эвӑԓт вӯты мосԓ. Щи пурайн хӑннєхә пиԓа ай хур вєрсы, интӑм ма шеӊк вантты ԓӑӊхаԓум, муйсӑр кӯр ԓәмӑтсухӑтн хӑнтэт яӊхсӑт, – лупӑс хӑнты вәԓупсы ԓєрамтты учёной нє.

Татьяна Александровна ястӑс, хуты ԓӯв мєт сыры ищи вєвтам хурӑт вєрӑс:

» Вантаты, ма катра хурԓам хуща хурамӑӊ сӑхӑӊ ими ԓоԓь, ԓӯв шӑншӑԓ юпийн тӯт юх пай, сохԓӑт па па утӑт вәԓԓӑт. Щит вєр хән? Щирн хур вӯты пурайн я̆мсыева вантты мосԓ, хӑннєхә шӑншӑԓ пєлӑкн муй вәԓ. Кашӑӊ хурєм иԓпийн ма нух хӑншсум, муйсӑр ими ԓоԓь, муйсӑр кәрт эвӑԓт па па утӑт. Щи тумпи атэԓт ԓәмӑтсух хур вӯсум, атэԓт хӑншет. Кашӑӊ ими эвӑԓт иньщӑссум, мӑта оԓн сӑх муй па ԓәмӑтсух ёнтман вәс. Щит ищи йис вәԓупсы ԓєрамтты пӑта мосты па вуԓаӊ вєр.

Йис вәԓупсы ԓєрамтты ими Александр Иванович Молданов ащеԓ хурӑт вантмаԓн уша вєрӑс, муйсӑр ёрнасӑт, щӑшкан сӑхӑт, вейт па па ԓәмӑтсухӑт хӑнты имет 1957-мит оԓн тӑйсӑт.

Вәнԓтӑты хӑр вантум ёх Т.А. Молдановайн вєрум хурӑӊ ай кина оԓӑӊӑн путӑртсӑт па мосты вєрӑт оԓӑӊӑн иньщӑссӑт. Итәх хуятӑт иньщӑссӑт, хур вӯты пӑта муйсӑр єԓуп нєпека муй па щӑшкана пурмӑс пунты мосԓ, ԓәԓн я̆ма ат кӑԓӑс. Ԓӯв юхԓы лупӑс, хуты щи пӑта мєт я̆м – хупшат єԓуп.

Еԓԓы искусствовед ими Н.Н. Фёдорова лупӑс, ԓәԓн вєрӑнтты ёх Художественно-экспертной совета китум хурԓаԓ нуви муй хупшат нєпекн муй па щӑшканӑн ат вєрсӑт. Щи пурайн артаԓӑты ёх щитӑт я̆мсыева нух вантты вєритԓӑт. Намӑт вєнш па шӑнш пєлӑкӊӑн эвӑԓт хур вӯты мосԓ.

Ԓӯв ясӊӑԓ щирн, тунты пурмӑсӑт хур вӯты пурайн нуви нєпека пунты мосԓ, вантэ, щи пурайн тунты єԓуп тәса кӑԓ. Турн муй па юх пӯӊӑԓн тунты пурмӑсӑт мєт я̆ма хурн тывԓӑт.

Н.Н. Фёдорова лупӑс, ешавәԓ вєрӑнтты ёхн китум хурӑт нємасыя альбом нєпекн вантты рӑхты питԓ.

Юхи хӑщум артӑн вәнԓтӑты хӑр вантум ёх вән пәмащипа лупсӑт.

Йиӊԓ

Воньщупӊӑн

Тунты ан

Путӑр хӑншӑс:
Людмила Шульгина

Ас-угорской институт 30 олӆа йиӆ

Тӑм оӆ Ас потты тыӆӑщн 28-мит хӑтӆӑн Ас-угорской институт тывум вӯш эвӑӆт 30 оӆ постӑты питӆ. Округевн па щимӑщ тӑхи ӑнтэм, хута хӑнты па вухаль ясӊӑт нємасыя ӆєрамтӆыйт па шави-ман тӑйӆыйт.

Щи мӑр щӑта рэпитум па тӑмхӑтӆ рэпитты ёх шуши мир эвӑӆт мулӆы арат йис вєр, моньщ, ар, путӑр хӑншсӑт па ӑкӑт-сӑт. Лыв увӑс мир ясӊӑт па культура верӑт олӑ-ӊӑн арсыр научной нє-пекӑт лэщӑтсӑт. Хӑншум па ӆєрамтум рэпатайӆаӆ вэнӆтӑты, культура па ар-сыр кэща тӑхетн мосман вэӆӆӑт. Щи унтасн шуши мир вэӆупсы тӯӊщирӑӊа лэщӑтты пӑта сыр-сыр поступсэт хӑншӆыйт па вӯӆыйт.

Институтн рэпитты хуя-тӑт 30 оӆ мӑр 400 муӆ-тас монография, фоль-клорной сборникӑт, учебно-методической нєпекӑт па па арсыр утӑт єсӑӆсӑт.

Лэӆн рэт ясӊев тӑӆаӊа ат вэс, щит айтэӆн вэнӆ-тӑты мосӆ. Щи пӑта лыв нявремӑта ищи сыр-сыр мосты верӑт па нєпекӑт верӆӑт. 2013-мит оӆ вӯш эвӑӆт «Учёные – детям» вер тэты оӆӊитсӑт. Хута лыв хӑнты, вухаль, юрн, рӯщ па английской яс-ӊӑтн моньщӑӊ киникайт єсӑӆӆӑт. 2015-мит оӆ вӯш эвӑӆт кашӑӊ оӆ тэнлуп тыӆӑщ 21-мит хӑтӆӑн рэт ясӑӊӑн диктант хӑншты вер лэщӑтӆӑт. Ищи оӆ вӯш эвӑӆт увӑс мир литература щирн кӑсупсэт верӆӑт, щит «Литературные мес-та Югры», «Голоса книг писателей Югры», «Югра литературная» па па мос-ты верӑт. 2018-мит оӆ вӯш эвӑӆт «Этноигротека» вер оӆӊитсӑт, хута увӑс мир юнтупсэт ӑкӑтӆӑт. Ищиты рэт ясӑӊ, мӯвев па йис верӑт олӑӊӑн хӑншты кӑ-супсы тэӆӑт.

Мӯӊ ӆӑӊхаӆӯв тӑта рэ-питум па интӑм рэпитты хӑннєхуятӑта амтӑӊ вӯща ясӊӑт китты. Еӆӆы рэт ясӑӊӆӯв, йис щирӆӯв ӆа-вӑӆман тӑйты пӑта ищиты ар мосты вер ат лэщӑтӆӑт. Тӑӆаӊ ёш, тӑӆаӊ кӯр!

Путӑр хӑншӑс:
Надежда Вах

Атум мэш па ёха ӑн павӑтты пӑта рӑхӆы верӑт

Тӑм пӯш Ас потты тыӆӑщ 11-мит хӑтӆӑн «Югра» айкеӆӑт акӑтты тӑхийн ӑктӑщум ёх тӑмхӑтӆ кашӑӊ хӑннєхэя сащты верӑт олӑӊӑн путӑртсӑт, щит коронавирус атум мэш ӑн павӑтты верӑт.

Югра кэща лӑӊкӑр хэ А. Охлопков путӑр оӆӊитӑс. Лӯв ясӊӑӆн, щи-кӯш мӯӊ мӯвевн атум мэш еша йира павӑтты питса, ищимурт хуӆна мӯӊ аршӑк рӑхӆы верӑт тӑйӆӯв. Округ кэща ёхӆӯв Роспотребнадзор хуятӑт пиӆа яха пиӆтӑщман рэ-питӆӑт. Муй щи ёх луплӑт, щи верӑт лэщӑтӆӑт. Еӆӆы лӯв юкан щира рэпитты ёх олӑӊӑн путӑртӑс, щит ай па кӯтуп бизнес. Тӑм атум мэш олӑтн тӑм ёха вера ӆавӑрт, щи пӑта ӆывеӆа федеральной па региональной тӑхетн нётупсы верӑт лэщӑтман вэӆӆӑт. Ас потты тыӆӑщ эвӑӆт вэн кер тыӆӑщ вэн-та, мӑта рэпата мӑты ёх рэпитты хуятӆаӆ йира ӑн вошитӆӑт, щи тӑхет ты-ӆӑщ вух сухуптӑты пӑта нётӆыйт.

Тӑм мэш олӑтн кимӑт ӆавӑрта вэӆты ёх, щит мир ямӑӆтӑты хуятӑт, щит вӯрты зоная альщӑты тӑхийн па «скорая помощь» хуща рэпитты тохтурӑт па ай тохтурӑт. Лыв хуты вера ар рэпитӆӑт, вера тэюмӆӑт, щи пӑта иса верӑт пєӆа кӑт-ӆы йиӆӑт. Тӑм ёх пӑта «Мы вместе» акция вэӆ, щӑта тохтурӑт пиӆа рэпитӆӑт, ӆывеӆа амтупсы верӆӑт.

Еӆӆы па губернатор лӑӊкӑр хэ вакцинация олӑӊӑн путӑртӑс, Югра ёх хуӆыева тӑмӑщ вер верты вохсӑӆӆэ, путӑртӑс па хон мӯвӑт олӑӊӑн, муй тӑхетн 90% ёх щимӑщ вер версӑт ин па ӯӊӑӆ сухӑт такӆы яӊхӆӑт.

Щӑӆта округ полиция кэща лӑӊкӑр хэ Ф. Крас-ников ясӑӊ вӯс. Лӯв пу-тӑртӑс, муй вӯрн полиция ёх мир вантман тӑйлэӆ. Муй вӯрн атум мэш еӆӆы ӑн павӑтты пӑта рӑхӆы верӑт ӆавӆӑсман тӑйӆӑт. Полицияйн рэпитты ар хӑннєхэ тӑм олӑтн патруль щира яӊхӆӑт. Кашӑӊ хӑтӆ 100-кєм хӑннєхэ катӑӆӆӑт, мӑта ёх ӯӊӑӆ сух ӑн тӑй-ӆӑт па 20-кєм хуят QR код такӆы сыр-сыр тӑхета яӊхӆӑт. Лыв ювра вер ки вэйтӆӑт, щи ёх 1-5 щу-рӑс вухн пунӆӑт, кэща ёх ки мулты ювра вер верӆӑт, щит 2 миллион вух сухуптӑӆӑт. Щи кӯтн лӯв лупӑс, ин щи ювра верӑт шимӆа йиты питсӑт.

Щӑӆта ясӑӊ вӯс М. Со-ловьёва, лӯв вантты щи-рӑӆн тӑм олн шимӑӆшӑк хуят ӯӊӑӆ сух тӑйты питсӑт, шимӑӆшӑк ёх нємасыя ёш ӆюхӑтты питсӑт. Щи мир тӑӊха нэмӑсӆӑт: «Тӑм ма вэӆупсєм, тӑм ма тӑӆаӊа вэӆты верєм, муй вӯрн лӑӊхаӆум, щиты вэӆӆум». Щит хуты ювра нумӑс, ӆыв мэша йиӆӑт ки, па ёха мэш павӑтты питӆӑт.

Рэпата мӑты хотӑтн па щӑта санитарной тре-бованияйт вэӆӆӑт, щи верӑт тӯӊа верты мосӆ. Дезинфекция ӑн ки вер-ӆӑт, щи пӑта вух сухуптӑ-ты питӆӑт. Кашӑӊ кэща рэпитты мирӆ пиӆа ат путӑртӑӆ, аршӑк хуят ки вакцина верӆ, щирн шимӆ хуят мэша йиӆ, рэпатая яӊхты питӆ.

М. Соловьёва лупӑс:

›› И лота ёрмӑӆтӑты вер, щит хуты ӆавӑрт вер. Мӯӊ тохтурӆӯв шалитты пӑта, рэпата мӑты ёхӆӯв вухӑт рэпитты пӑта, хӑн-нєхуятӑта прививка верты мосӆ, араӆ пєӆӑк мӯвӑтн щи вер верса.

Путӑр хӑншӑс:
Пётр Айев

Хăнтэт йисн щимăщ сăх тăйсăт

Касум вошăӊ мир Т.А. Молданова хəԓăнтԓăт

Пўнăӊ сухăт ёнтты вєрăт оԓăӊăн

«Ильбигорская» хăнты ёх община па «Касум ёх» нємуп тăхи тăм оԓ «Пунăӊ сухԓўв хошум рўв» Югра кəща нє нётупсы вух ёша павăтсăт. Оԓ мăр нух питум ёх Касум вошн Нуви сăӊхум район хуща пўнăӊ сухăт ёнтты пăта яха ăктăщийԓты питԓăт.

Тăм вєр Ас потты тыԓăщн 3-мит хăтԓăн вəс. Щи путăртум тăхийн карты щўӊкăт мухты исторической наукайт кандидат, Ёмвош округ йис пурмăсăт вантты художественно-экспертной советн вəԓты хăннєхə Т.А. Молданова ясăӊ тăйс. Ԓўв путрăԓ нємԓ «Йис ёхԓўв пўнăӊ сухăт ёнтты па хурамтăты вєрăт». Тăм лекция муԓтаса щи хăтԓăн Касум вош хуща ванԓтупсы вєрăнтыйԓсы. Щăта ёха Касум мўвн ăктум пўнăӊ сухăт ванԓтăсыйт, щит сăхăт, юрн хирăт, ёнтăсты хирăт.

Щи мирхот тəс ёшуп, ёнтăсты касум имет пăта вєрăнтса па мăта хăннєхə кашăԓ вəс, ищи хəԓăнтсăт. Кашăн ёх кўтн па хон пєлăк хуятăт Франция па Германия эвăԓт вəсăт.

Татьяна Александровна путрăԓ наука вєрты ёх хăншум нєпекăт оԓăӊăн оԓӊитăс. Ԓўв щирăԓн тăм ёнтăсты имета Н.В. Лукина, Н.Г. Федорова, А.А. Богордаева, Т.А. Молданова, А.М. Сязи хăншум киникайт мєт нётԓăт.

Щăԓта па ԓўв путăртăс, мăтты хăнты па вухаԓь мир йис вєрăт кăтсыр тăхи эвăԓт тывсăт. И тăхи – щит хăр мўвн яӊхты ёх угорской вєрăт, кимăт тăхи – щит вəнт мўвн вəԓты палеоазиатской ёх вєрăт. Мăта хăнты вəԓупсы тăхи ăн караԓăԓэн, иса тăхийн тăм кăт вєр кăԓ, щит муй эвăԓт ԓəмăтԓяты сух ёнтты, муй вўрн щи сухăт ваньщăсты па арсыр тăхетн.

Ваньщăсты тăхи ки вўԓэв, угорской вєр щит сыр-сыр щăшкан эвăԓт вєрты ԓəмăтԓяты сухăт ваньщăсты тăхетн хăщăс, ёрнасăт, щăшкан сăхăт йисн щиты ваньщăссайт, ԓəԓн нємăԓт муԓтас сухие йира ăнт эвăтты. Пўнăӊ сăхев ищи щăшкан сăх хурасупа ваньщăсԓа. Кимăт палеоазиатской вєрев яма кăԓ, хəн ваньщăстыйн ар пўлыет эвăԓт пурмăс ёнтԓа, хəн имет шўкщăԓăт. Угорской ваньщуптăты вєр щиты мăнты питăс, хуты хўв йисн, щирн ёхԓўв пєԓăӊ эвăԓт сухăт вєрсăт. Щи пăта кашăӊ сух пўлые шалитман тăйса. Кимăт вєрев – щит хуты ищи йис вєр, йисн васы сухăт, ай войет сухăт яха ёнтсайт. Щи тывум сух эвăԓт па ԓəмăтԓяты сўх ёнтсăт, — лупăс Т.А. Молданова.

Щăԓта ԓўв ванԓтăс, муй тăхийн мєт йис хăнты ёх вəсăт, щит морты мўв хăнтэт, увăс хăнтэт па Сəрханԓ мўв хăнтэт.

Щи юпийн путăртăс сăхăт, пўнăӊ вейт, ёнтăсты хирăт оԓăӊăн, муй вўрн щи пурмăс ёнтты па муй вўрн хурамтăты.

Ԓўв ясӊăԓн, тăм оԓăтн пурмăсԓўв па щира тăйты питсайт. Йисн хăнты пурмăсăт такԓы вəԓты пищ ăнтəм вəс. Пурмăс хотн тăйса, ԓəӊха пуныйԓса, па па вєр щира вəсăт. Тăм йисн хăнты пурмăсăт арăԓ пєлăк хурам пăта вєрԓайт муй па рўщ ёха тыныты пăта. Тăмхăтԓ вəԓупсыйн тəп пўнăӊ вейт мосԓăт, щи такԓы тăԓ тəрумн вəнта мăнты пищ ăнтə.

Татьяна Александровна мєт хўв мăр ай хириет оԓăӊăн путăртăс, муй тăхийн имет сопас ёнтăсты ԓўйт, щуԓăт шавиман тăйсăт. Ԓўв щирăԓн па вана тăйты мосԓ акань пăта ёнтум ёнтăсты хириет, юрн хириет, щăԓтаса эвет щи вəнăԓԓăт еԓԓы ёнтăсты.

Тəса ёнтăсты имет пєԓа ԓўв лупăс, яма вантты, муй вўрн ёнтăсты хирăт ваньщăсԓайт, муй вўрн па муйсăр хăншийн ёнтԓайт:

Хəн нын йис хăнши ёнтты питԓăты, яма вантаты, ԓыпи хурăԓ йис щира ат тывăԓ, нўвăт па кашăӊ ими ԓўв щирăԓа ат вєрԓăԓэ. Щирн тəп щи хăнши нын юкан хăнши щира йиԓ. Вантаты вояӊ хурăт пєԓа, ăн рăхԓ и хурасупа вєрты.

Тăм лекция юпийн ёнтăсты имет иньщăсты ясăӊ тăйсăт па ԓыв пўнăӊ сўх ёнтăсты вєрԓаԓ оԓăӊăн хўв мăр путăртсăт.

Путăр хăншăс:
Пётр Молданов

Хурӑт хӑншты хуят В.А. Игошев 100 оӆа ӆәӆн йис

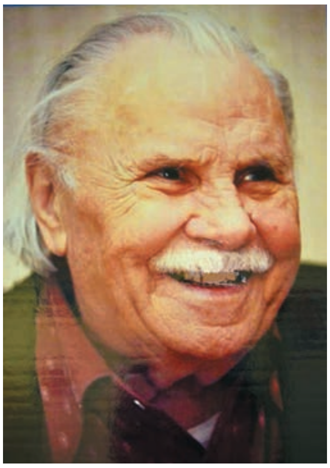

В.А. Игошев

Мирхот пурайн

Васы мӑнты тыӆӑщ сухнум еӆпийн «Торум Маа» йис пурмӑсӑт ӑкӑтты па шавиман тӑйты хотн «Иса тӑхетн вәӆупсы» нємпи хурӑң ванӆтупсы пӯншсы. Тӑм вєр олюпн хурӑт хӑншты ики В.А. Игошев 100 оӆа сємa питум хӑтӆ вӯш эвӑӆт постӑты щира ӆэщӑтсы.

Владимир Александрович Игошев – Россия мӯв луваттыйн олюпн хурӑт хӑншты народной хуят нємн катлуптӑсы. Ӆӯв хӑншум хурлаӆн мӯң увӑс мӯвиев хурасӑт вәӆӆӑт: вәнтӑт, юханӑт, ӽӯхӑт, вәнт войт, вӯӆэт па па утӑт.

Щӑӆта округев вән па ай кӑртыет, вәнт тӑхет, шуши ёх, вой веӆты па хӯл веӆпӑсӆӑты, вӯӆы ӆавӑӆты мир па иса шуши мир йис вәӆупсы, йис вєрӆаӆ па пурмӑсӆаӆ пиӆа шиваӆӑты рӑхӆ. Щи ольпӑң хурӑт пєӆа вантман имухты уша йиӆ, тӑм хӑннєхә мӯң шуши мирӆӯв, мӯвев, йиңкев, юханӆӯв, ӆорӆӯв, войӆӯв-хӯӆӆӯв иса мосман тӑйсӑӆэ.

Владимир Александрович 1921-мит оӆ васы мӑнты тыӆӑщ 28-мит хӑтӑӆн Башкортостан мӯвн Аскино кәрт пӯңӑӆн омӑсты Игошевской рәт ёх вӯт кәртӑн сємa питӑс. 1940-мит оӆн Уфимской театрально-художественной училища етшуптӑсӆә. Щӑӆта Вуӆаң Отечественной ӆаль оӆңитум пурайн ӆаӆясты мӑнӑс. 1940-1943-мит оӆӑтн Владимир Игошев Северо-Западной, Донской па Сталинградской ӆаль хӑрӑтн тарма ӆаӆясӑс. 1942-митн вєра мәшмӑӆсы, тӑӆаң оӆ мӑр военной пәӆьницайн ӆмӑӆтыӆӑс. Шәк пура ӽӯпийн В.А. Игошев ар пєлӑк хурӑт вуӆаң ӆаль оӆӑңӑн хӑншӑс.

1950-мит оӆ вӯш эвӑӆт хур хӑншты хә Ёмвошӑң округева ӽӯхтӑс. Муӆтыкєм Сӯмӑтвош район Саранпауль па Няксимволь кәртңӑнӑн вәс. Тӑм мӯвие ӆӯв сӑмӑӆа мєт хойс. Щи вәӆты-холты пура оӆӑңӑн «Вӯт кәртые», «Рӯтьщӑты хӑтӆӑт», «Пирӑщ вухаль имие», «Нӑхӑң-юнтӑң эвие», «Ёмӑңхӑтӑӆн» нємпи хурӑт хӯват уша вєрты рӑхӆ.

1950-1990-мит оӆӑтн хурӑт хӑншты хә па хон пєлӑк мӯвӑта: Корея, Китай, Египет, Сирия, Ливан, Монголия, Индия, Пакистан, Вьетнам, Голландия, Бельгия, Германия, Франция хуща ӑңхӑс. Щи ӽӯпийн «Па хон пєлӑк мӯвӑтн» нємпи вән хурӑң ванӆтупсы мира аӆьсы.

2007-мит оӆ Ас хӑӆты тыӆӑщ 8-мит хӑтӑӆн Владимир Александрович Игошев Москва хон вошн хӯв пӑнта мӑнӑс.

«Иса тӑхетн вәӆупсы» нємпи хурӑң ванӆтупсы пӯншум пурайн «Торум Маа» кәща нє Людмила Алфёрова щиты лупӑс:

Олюпн хурӑт хӑншты вуӆаң хуятӑт пиӆа мӯң ӆәхсӑңа вәӆӆӯв. Ияха ванӆтупсэт ӆэщӑтты вєритӆӯв, щи кӯтн мӯң вуӆаң рәпатаев ищи ӑн юрємӑӆэв. Йистеӆн мӯң хурамӑң тащӑң мӯвиевн ӽм арат әмӑщ па нумсӑң рәпата, йис вєрӑт пєӆа сӑмӑң мир васӑт па интӑм вәӆӆӑт. Мӯң нємасыя тӑмӑщ хот йитн хурӑң ванӆтупсы ӆэщӑтсӯв. Муй щирн ӆӯв Югра мӯвевн вәс, хутыса рәпитӑс па хурӑт хӑншӑс – иса тәса па әмща ӆэщӑтман вәӆ. Тыв ӆуңӆӑн, имухты нумӑсн ӽӯхӑтӆыйн: «Яна па щи мурт әмӑщ хот йит! Хурӑт пєӆа вантӆӑн, щи ӆуват вәнты Владимир Игошев увӑс мӯвев, шуши мирев, мӯвев-йиңкев, войт-хӯӆӑт па иса кашӑң утые сӑмӑӆн тӑйсӑӆэ. Щи пӑта тӑмхӑтӆ вєра вән па мосты ёмӑңхӑтӆ – олюпн хурӑт хӑншты ики Владимир Александрович Игошев шаңӑт 100 оӆа сємa питум хӑтӆ постӑӆӯв.

В.А. Игошев хӑншум хур

Путӑр хӑншӑс:
Ирина Самсонова

Щиты Любовь Владимировна Хатанзеева оӆӑӈӑн лупты рӑхӆ. Ӆўв Ёмвошн вәӆ па тӑм ванӑн рўтьщӑты мӑнмаӆ пурайн округ творчества хота шўкщӑты вєрӑта вәнӆтыйӆты пӑта Мария Григорьевна Эккертӑн (Молдановайн) ӆэщӑтум тӑхия ӑӈхты питӑс.

Веӆщи шўкщӑты вєра кєрӆӑс

Ма тӑм ими пиӆа вәйтантыйӆсум па вәӆупсэӆ оӆӑӈӑн иньщӑссєм. Ӆўв щиты путрӑӆ оӆӈитсӑӆэ:

» Ма – Ас вухаӆь мир эвӑӆт, эви опращнємєм Шадрина вәс. Васы мӑнты тыӆӑщ 12-мит хӑтӆӑн 1959-мит оӆн Манстӑр район Нўм Няръёх кәртӑн сєма питсум. Ащєм ӑн нәмӆєм. Аӈкаӈкєм хәӆум няврєм тӑйс: Ульяна Матвеевна ма ӑӈкєм, Елена па Иван. Ма аӈкаӈкєм, ӑӈкєм па ныюм пиӆа єнумсум. Юӆн кўтэвн рўщ щирн путӑртсўв, тәп мойӈа юхтум ёх эвӑӆт вухаӆь ясӑӈ хәӆӑнтсум. Щи пурайн Нўм Няръёх кәртӑӈ мир кўтэӆн рәт щирн путӑртсӑт, вухаӆь мир ӆәмӑтсухӑтн ӑӈхсӑт.

Мўӈ кәртэвн хәӆмит класс вәнты ӑшкола, хӑтӆ мӑр мєт ай нявремӑт вантман тӑйты ясли-хот, ӆапка, кўлуп, мис-ӆов тӑйты хот вәсӑт. Елена ныюм мис пәсты нєӈа рәпитӑс. Кәртэвн хәскєм хоттєӆ ёх вәс. Ма хуӆна нәмӆєм, хуты Яркинӑт йилуп хотӑт, кўлуп, ясли хотӈӑн омӑссӑт.

Люба эвие 11 оӆ ӆуваттыйн ӑӈки такӆы хӑщӑс. Елена ныяӆн ӆўв шәкащты нявремӑт тӑйты хота мӑты вўтщийӆсы, тәп Иван вәртэӆ лупӑс: «Апӑлнєӈиём ма хотємн вәӆты питӆ!» Елена ныйӆ ӑнтәма ювум юпийн Люба эвие аӈкаӈкеӆ пиӆа хӑщӑс. Вән классӑтн вәнӆтыйӆты ӆўв Ным Няръёх кәрта тәсы, щӑта интернатн вәс. Ӑхӑт Иван вәртэӆн Кевавӑт кәрта тәсы. Тӑта Люба еӆӆы вәнӆтыӆӑс, ӑшкола етшуптӑс.

Еӆӆы айӆат Любовь Тәпӑӆ воша мӑнӑс. Ӆўв ёнтӑсты вєра вәнӆтыйӆты ӆӑӈхас, тәп щи тӑхия ар хуят вўсы, щирн ӆўв кӑт оӆ хот нєрты вєра вәнӆтыӆӑс. 1981-мит оӆн нєпекаӈ айӆат нє Ёмвоша вәӆты па рәпитты юхтӑс. Тӑта арсыр єпӆӑӈ хўӆӑӈ ӆєтутӑт вєрты тӑхийн рәпитӑс. Щит лӑп тәхрум юпийн Любовь Владимировна вошӑӈ хотӑта хошум мӑты тӑхийн хотхӑры ӆюхӑтты нєӈа вәс. 50 оӆа ювум пурайн рўтьщӑты пурайӆ юхтӑс, тәп хуӆна рәпитӑс.

Хоттєӆ ёхӆаӆ оӆӑӈӑн щиты лупӑс:

» 1986-мит оӆн Николай Алексеевич Хатанзеев икєм пиӆа вәйтантыйӆсум, ӆўв Няксимволь кәрт эвӑӆт, и пєлӑк – сӑран, и пєлӑк – юрн хуят. Ӆўв Ёмвошн хотӑт омсӑс. Хәӆум няврєм – Елена, Александр, Константин – єнмӑӆсумн. Мин ияха хәӆумъяӈ оӆ вәсумн. Няӆ оӆ юхӆы икєм ӑнтәма йис. Елена эвєм икєӈа йис, хәӆум няврєм тӑйӆ, ма єнмӑӆты нётӆум. Александр пухєм имеӈа йис, тәп хуӆна няврєм ӑн тӑйӆ. Константин ай пухєм 31 оӆа йис, ими ӑн тӑйӆ.

Любовь Владимировна айтєӆн вантӑс, муй щирн аӈкаӈкеӆ, ӑӈкеӆ, ныйӆ амп, ош пўнӑӈ сух эвӑӆт хурамӑӈ хӑншӑӈ вейт тыйсӑт, шӑщкан сӑхӑт, ёрнасӑт ёнтсӑт. Ӆўв па вәӆупсэӆ мӑр нємӑӆт пурайн ӑн тыйс па ӑн ёнтӑсӑс.

Л.В. Хатанзеева. Л. Гурьева вєрум хур

Щиты путӑртӑӆ:

» Ёмвошн Надежда Пшеничникова вәӆ, ӆўв ищи Нўм Няръёх кәрт эвӑӆт. Ипўш ӆўв мӑнєма лупӑс, хуты округ творчества хотн хӑнты ими Мария Григорьевна Эккерт шўкщӑты вєрӑта вәнӆтӑты хӑр ӆэщӑтӑс. Ӆўв мӑнєм щив вохты питсӑӆэ. Тәняӆ ямӑӆтыйӆты щира водолечебницая ӑӈхсум, юхӆы шәшӆум, ма єщаӆтєма Мария Григорьевна йиӆ. Ӆўв мӑнєм вохсӑӆэ: «Люба, ма шўкщӑты хӑрєма юхта!»

Щиты Ас вухаӆь имие щив ӑӈхты питӑс. Мєт сыры аканят, щӑӆта ай эви па ими пӑта хурамӑӈ ёрнасӈӑн ёнтӑс. Интӑм ӆўв хӑншӑӈ вейт тыйты хошӆ, щиты путӑртӑӆ:

» Мєт сыры ӆавӑрт вәс. Вантэ, ма нємуӆт пурайн хӑншэт пиӆа вейт ӑн тыйсум. Мєт сыры хӑншет нєпека тәса нух хӑншӆум, щӑӆта щив вантман айӆтыева щи тыйӆум. Оӆӑӈ вейӈӑӆам няӆ тыӆӑщ мӑр сәвсӑӆам. Ин кєншӑка йис, интӑм кӑт ӆапӑт мӑр и вей тыйӆум. Нумӑс тӑйӆум, еӆӆы мойӆупсы юкана рәтӆам па пиӆнєӈӆам пӑта сәвум вейт тыйты питӆум. Ма щирємн, ёшн вєрум утӑт – щит мєт ям мойӆупсэт.

Ин Любовь Владимировна Хатанзеевайн ёнтум, тыюм ӆәмӑтсухӆаӆ ванӆтупсыйн шиваӆӑты рӑхӆ. Тӑмхӑтӆ ӆўв М.Г. Эккерта лупӆ:

» Мария Григорьевна – ям вәнӆтӑты ими, ямсыева тәса путӑртӑӆ, муй щирн тӑм муй тум вєр вєрты мосӆ. Ӆўв унтасӑӆн ма рәт мирєм шўкщӑты вєра кєрӆӑсум. Ӆўвеӆа вән пәмащипа лупӆум.

Путӑр хӑншӑс:
Людмила Гурьева

Няврємăт лекщитман вәԯ

Нуви сăңхум район Касум вош пәԯьницайн нявремăт лекщитты леккар нєңа Варвара Алексеевна Пяк рәпитԯ. Тăм оԯн Касум воша ăңхмємн ԯӯв пиԯăԯа путăртсум.

Варвара Алексеевна хăнты хоттєԯ ёх хущи сєма питăс. Ăңкеԯ-ащеԯ – Татьяна Михайловна (эви опращ нємԯ Волдина) па Алексей Тихонович Хаймазовңăн – Манстăр район Моим кәртăн вәтаңа йисңăн. Оԯңăԯн щăта вәсңăн па Касум воша вәԯты касăԯсăңăн. Варвара Пяк щиты ăңкеԯ-ащеԯ па хотăң ёхԯаԯ оԯăңăн путăртăс:

» Ăңкєм-ащєм кашăң оԯ ԯӯң мăра Аса хӯԯ веԯпăсԯăты ăңхийԯсăңăн. Мӯң, нявремԯаԯ, ищи ԯын пиԯана Аса ăңхийԯсӯв. Сӯса йитыйн юхи тәтьԯясыюв. Семьяевн хәт нявреєм вәс. Ма мєт ай эвия вәсум. Ăңкев нявремăт хăтԯ мăр тăйты хотн рәпитăс. Ащев совхозн вой па хӯԯ веԯпăсԯуман вәс. Мария Алексеевна Беломоина упєм Касум вошн пәԯьницайн рәпитăс. Кимит упєм Светлана Алексеевна Иныревa вәс, ăнтәма йис. Валентина Алексеевна Еловикова упєм интăм Нуви сăңхум вошн вәԯ. Владимир Алексеевич Хаймазов яюм Сорум вошн вәԯ па рәпитԯ. Михаил Хаймазов яюм Касум вошн вәԯ.

Варвара Алексеевна нявремԯаԯ па хиԯэԯ пиԯа

Варвара Алексеевна Касум вошн ăшколайн вәнԯтыԯăс, щи юпийн Ёмвоша мăнăс. Щăта медучилище етшуптăс, тохтура йис па Нуви сăңхум район Тәрумԯор воша пәԯьницая рәпитты китсы.

» Ма Тәрумԯор вошн хәт оԯ мăр рәпитсум, щив 1989-мит оԯн юхăтсум. Щăта икия мăнсум, щит Владимир Владимирович Пяк. Хәԯум нявреєм єнмăԯсумн. Нявремԯама ăшколая мăнты мосăс, щирн ма Касум воша касăԯсум. Икєм пиԯа кăтна мăнсумн. Ин нявремԯам вәна, имєңа-икєңа йисăт, рәпитԯăт. Анастасия Бунакова эвєм Нуви сăңхум вошн пәԯьницайн рәпитԯ, икеԯ пиԯа няԯ пух єнмăԯԯăңăн. Павел Пяк пухєм ищи Нуви сăңхум вошн вәԯ, «Нуви ат» нємпи йис пурмăсăт шавиты тăхийн рәпитԯ, кăт нявреєм тăйԯ. Артём Пяк пухєм Лянтор вошн хотăң ёхԯаԯ пиԯа вәԯ па рәпитԯ, – путăртăс В.А. Пяк.

В.А.Пяк хиԯнєңăԯ пиԯа

Касум воша юхăтмаԯн Варвара Алексеевна оԯңăԯн ăшколайн хәԯум оԯ мăр нявремăт лекщитман рәпитăс. Щăԯта 2003-мит оԯ вӯш эвăԯт па ин вәнты пәԯьницайн рәпитԯ, оԯңăԯн лекщитты нєңа вәс, интăм ай нявремăт тохтура вәԯ. Рәпатайԯ оԯăңăн ԯӯв лупăс:

В.А. Пяк

» Сӯсн, тăԯн муй товийн, хән ар хуят кăшитты оԯңитԯăт, ма хущєма хăтԯ мăр 30-кєм нявреєм юхтыйԯ. Па хăтԯăтн 10-15 нявреєм тыв ăңкетн-ащетн тәтьԯяԯыйт. Нявремăта мосты прививкайт ԯоньщтăԯӯв. Щи тумпи тăм ванăн сєма питум пушхиет юԯн вантман тăйԯум, ԯыв хущеԯа ăңхийԯԯум.

Мосԯ лупты, Варвара Алексеевна ăңкеԯ иты хăнты ԯәмăтсух ёнтăсты вєр сăмăңа тăйԯ, ԯӯв ёрнасăт, вейт, нәй сăхăт па па пурмăсăт ёнтăԯ, сăк кăрăтԯ. ХиԯыԯаԯИса хурамăң хăнты ԯәмăтсух тăйԯăт.

ԮӮв нявремԯаԯа хиԯэт єнмăԯты нётԯ, рӯтьщăты пурайн иса ԯыв хущеԯа Нуви сăңхум воша ăңхăԯ па нявремăт пиԯа юԯн омăсԯ, ԯыв пиԯэԯа юнтăԯ, щиты ԯывты єнмăԯты нётԯ.

Путăр хăншăс:
Надежда Рагимова

Вӯт кәртӑлн вой па хӯл велпӑслуман вәллӑт

Тӑм ванӑн «Хутӑӈ хурас» ёмӑӈ поры вәрты пӑта мӯӈ Востыхой кәрта ӑӈхсӯв. Щӑта ма «Востыхой» община кәща хә Иван Сергеевич Слинкин пила путӑртсум. Лӯв мәт сыры щи тӑхел олӑӈӑн ай тәс:

И.С. Слинкин Н.К. Партанов пила путӑртӑл. Л. Гурьева вәрум хур

Востыхой – щит мӯӈ Слинкин рәт вӯт кәртэв. Мосл лупты, йистелн тӑта опращлӯв шушмащсӑт, хӯл, вой, тухлӑӈ войт велсӑт, щи тумпи арсыр воньщумутӑт, тулхӑт, нохрӑт ӑкӑтсӑт. Советской лащ пурайн щитӑт нәмасыя тӑхия мийлсыйт.

1991-мит олн Сергей Фёдорович Слинкин ащем тӑм тӑхийн крестьянско-фермерской тӑхел пӯншсӑлә. Тӑта мисӑт, ловӑт, ошӑт тӑйсӯв.

Рәтлам пила хӯвн нәмӑссӯв, мосӑӈ, опращев вәр, щит хӯл па вой велпӑслӑты вәрӑт еллы тәты, щирн 2008-мит олн «Востыхой» нәмпи общинаев пӯншсэв. Мӯӈ хущева Галина Григорьевна (эви опращнәмл Тыманова вәс) ӑӈкәм, Сергей Фёдорович Слинкин ащем, Юрий вәртәм, Александр яём луӈман вәллӑт, ма кәщая йисум.

Общинаенӑн нын муй мәт сыры вәрсӑты?

Мәт сыры уша вәрсӯв, муйсӑр хӯл велпӑслӑты тӑхет мӯӈ тӑйлӯв, щитӑт ямсыева нәпека нух хӑншсӑлӯв. Щӑлта арсыр әхлӑт, хопӑт, моторӑт, холпӑт па па мосты утӑт лэтсӯв. Востыхой кәртэвн йилуп хотӑт омӑссӯв.

Мосл ястӑты, хуты щи тумпи мӯӈ Ягурьях кәртӑн ищимӑщ тӑхи тӑйлӯв, щӑта хӯл, нюхи потӑлтӑты вән хушӑпӑт тӑйлӯв, еллы щитӑт па вошӑта тәллӯв. Щи тумпи мӯӈ хущева па вошӑт эвӑлт хӯлӑт, нюхет, воньщумутӑт, тулхӑт, нохӑр сәмӑт лэтты ёх юхтыйллӑт.

Тӑм ол ар хӯл велсӑты?

Ӑнтә, тӑм лӯӈӑн йиӈк сора ая йис, щирн шимл хӯл велсӯв. Тәп тӑм лӯӈӑн ар нохӑр сәм лэщӑтсӯв, Омск, Томск вошӈӑн эвӑлт щитӑт лэтты ёх юхтыйлсӑт.

Щи тумпи тӑм олн кӯрӑӈ вой павӑтты пӑта велщи рӑхты нәпек ёша холумсум, лапӑт ол лавӑлсум. Мосл ястӑты, 2017-мит ол вәнты ащем кӯрӑӈ вой, мойпӑр, нюхӑс, кӯщар вәнш, арсыр тухлӑӈ войт велты пӑта рӑхты нәпекӑт ёша холумтылӑс, щӑлта мӯӈ щитӑт лӯӈӑтсӑлӯв па нәпека хӑншсӑлӯв, муй арат вой велсӯв, щи нәпекӑт хӯл па вой велпӑслӑты вәрӑт вантман тӑйты округ тӑхия китсӑлӯв.

Муйсӑр нӯшайт тӑйлӑты?

Мӯӈ Востыхой кәртэва юхӑтты пӑта мәт сыры кев ӑш хӯват (Ёмвош – Нях вош) машинайн 98 верста мӑнты мосл, щӑлта кӯрн хәлумкәм верста шашты, щит шеӈк лавӑрт. Щи пӑта ям кев ӑш талты мосл. Щи тумпи тӑм пура вәнты нуви тӯт ӑн тӑйлӯв, щи пӑта нәмасыя дизельной станция лэтсӯв.

Мойӈ ёх тыв юхтыйллӑт?

Па муй. Сӯсн, товийн Тюмень, Нижний Тагил, Екатеринбург, Пермь вошӑт эвӑлт икет хӯл па вой велпӑслӑты юхтыйллӑт. Лыв луплӑт: «Вән вошӑтн лавӑрт вәлты, тӑта ай кәртӑн ям арат хӑтлӑт вәлты, хӯл па вой велты шеӈк әмӑщ».

Нӑӈ семьяен олӑӈӑн еша путӑрта.

Сергей Фёдорович Слинкин ащем – рӯщ ики, лыв Слинкин рәтэл хӯвн тыв, Увӑс мӯвева, вәлты юхӑтсӑт па Востыхой кәртӑн шушмащсӑт. Галина Григорьевна (эви опращнәмл Тыманова) ӑӈкәм – хӑнты ими, лӯв Манстӑр район Ным Нярьёх, Мулискәрт эвӑлт. Лӯв ар ол нявреӈӑт вәнлтӑс, ин рӯтьщуман вәл.

Ма нивл ол Ёмвошӑӈ «Ёлочка» нәмпи хӑтл мӑр нявреӈӑт тӑйты хотн рәпитлум, эвет-пухӑт әрӑӈа-щомӑӈа йиты вәнлтӑлум. Ма ин вошӑӈ нявреӈӑт пәлы вантлум па уша вәрлум, лыв тәх щосн тәп компьютерной юнтупсэтн юнтлӑт. Лыв ӑӈкет-ащет пила вәнта ӑн ӑӈхлӑт, хӯл ӑн велпӑслӑлӑт. Щит вәр хән? Мосӑӈ, хӑнты ма лывел тыв, Востыхой кәртема, мойӈа тәллам. Ат вантлӑт, муй щирн кәртӑн яма вәлты, вәнтӑн воньщумут, тулӑх, нохӑр ӑкӑтты, юхӑнӑн хӯл велты рӑхл.

Щи тумпи ма «Югра лылнуптӑты» нәмпи шуши мир тӑхийн кәща лӑӈкӑр хәя вәллум, щирн хӑнты, вухаль па юрн мир вәрӑт еллы тәлум.

Ма хулна ими ӑн тӑйлум. Имеӈа, нявреӈӑӈа йилум ки, айтелн нявреӈлам тыв, Востыхой кәрта, тәтьляты питлӑлам, ләлн лыв вәнт вәлупсы олӑӈӑн уша ат вәрсӑт.

И.С. Слинкин пила путӑртӑс:
Людмила Лонгортова

Ухшам – щит мєт мосты ԓәмӑтты сух хӑнты нєӈӑт пӑта. Ԓӯв иса йис пурайт вӯш эвӑԓт па ин тӑмхӑтԓ вәнты еԓԓы вәԓ. Ӯма нәмԓєм, хуты аӈкаӈкєм ащєм муй па веӈԓаԓ эвӑԓт щимӑщ ухшамԓ унтасн кашӑӈ вәйтантупсы кємн ёмӑԓман вәԓупсэԓ хӯватн вәс. Тӑм йисэвн щимӑщ вєр, вантэ, айн-айн тӑԓаӈтєԓн хуятӑтн иса юрємӑты питса. Хӑнты мир щирӑт, вәԓты-холты хурасӑт па мӯӈ рәт ясӈев тӑмхӑтԓ вӯшӑт эвӑԓт па еԓԓы ищиты айԓтыева юхи хӑщԓ.

Муй пӑта хӑнты нєӈӑт ухшамӑт тӑйԓӑт

Щи пӑта тӑмхӑтԓ ма хӑнты нє ухшам тӑйты вєрӑт оԓӑӈӑн нємасыя щи айкеԓ хӑншты вӯтьщӑԓум. Сӯмӑтвошн вәԓты культурология кандидат нєм тӑйты па фольклорной архив тӑхи кәща нє Любовь Кашлатова иса тӑмиты хӑнты нє ухшамӑт тӑйты вєр оԓӑӈӑн хӑншӑԓ:

» Тӑм юхи хӑщум оԓӑтн арсыр ухшам вәԓ. Итәх щимӑщ ԓәмӑтсухӑт лапкайн ԓәтты рӑхԓ, кимит утӑт юԓн ёнтԓыйт. Щи тумпийн кашӑӈ хӑтԓ мӑр нух ԓәмӑтԓяты па ёмӑӈхӑтԓӑтн тӑйты ухшамӑт ԓәщӑтԓыйт. Щӑԓта арсыр поры вєрты пурайн ищи нємасыя щи пӑта ёнтум ёмӑӈ ухшам кашӑӈ ими ԓәмӑтԓ.

Ухшам щит щимӑщ пос мӯӈева ванԓтӑты веритԓ, хуты тӑм муй тум нє хуятӑӈа йис. Вантэ, вәртӑщты пурайн хә нємасыя ԓӯв тәты нєӈӑԓа вән русєӈ ухшам вухӑԓа па пунӑԓтӑԓ. Щи мойԓум сухӑԓ унтасн еԓԓы пеԓы мень нє акиԓаԓ эвӑԓт кашӑӈ пӯш ёмӑԓты веритԓ.

Хән вәнашӑк ювум хә ёх хот ԓыпия луӈԓӑт, мень нєӈӑт ԓыв эвӑԓтэԓа щимӑщ хурамӑӈ русєӈ ушхамԓаԓн ёмӑԓты щи пиньщӑԓӑт. Щи пӑта хә хуятӑт па кӯш кєпа ԓыв пиԓэԓа сыр-сыр вєрӑт оԓӑӈӑн путӑртсӑт па тәп путрӑт вєрты пураеԓн щи нєӈԓаԓ омӑсты муй вәԓты тӑхиԓаԓ пеԓы иса ӑн па вантсӑт.

Ищиты веӈ хәйԓаԓ пиԓа ияха вәйтантыйԓты кємн вәнтупа вәԓты имєт ищи кӯрумн ёмӑԓты питԓӑт. Вантэ, хӑнты щирн, веӈ хәеԓ вәнтпӑԓ ими веншхурасԓ и пӯша ӑмсыева вантты ӑн па веритԓ. Щимӑщ вєр унтасн веӈ икет вәнтупаԓ пиԓа тәп ӑԓ щиты хӯв тӑхийн вәԓман путрємӑты щир тӑйԓӑт. Ёмӑԓты – щит, вантэ, «ёмӑӈ вєр». Щи пӑта хӑнтэт кашӑӈ щи хурасуп вєр ёмӑӈа ԓӯӈӑтсӑт па вәԓупсэԓ хӯватн тӯӈщирӑӈа вєрсӑт.

Итәх пурайн хотӑӈ мень тәты вєр пӑта ӑӈкеӈӑнащеӈӑн нємасыя вәна ювум пухӑн тӑмиты щи китумтак иньщӑссӑӈӑн: «Нӑӈ па хән, айе, мӯӈ вәԓты хотэва ухшамӑӈ ут тәты веритԓӑн?» Ухшамӑӈ утєн – щит, вантэ, вән русєӈ ухшам пунӑԓтум мень нє. Имуԓтыйн па ԓын пухӑн меньԓ юхи ванԓтум пураяԓн, мєт оԓӑӈӑн нємуԓты вєр мень нєӈӑԓа вєрты иса ӑн па єсӑԓԓӑт. Ӑхӑтшӑк ԓыв хотэԓа луӈӯм мень нє веԓщи сыр-сыр ёш рәпатайт вєрты пиньщӑԓ. Щимӑщ вєрӑт пӑта хӑнтэт лупсӑт:

» Нӑӈ муй, йиԓуп мень нє, ӑԓ щиты ёшӈӑԓӑн ияха пунман тӑԓаӈ хӑтԓыє омӑсты?

Мосԓ тӑмиты еԓԓы путӑртты, хуты ухшамӑт унтасн сыр-сыр порядӑты вєрӑт хӑнтэт йис пурайт эвӑԓт ӑмсыева ԓәщӑтсӑт.

Пӯпи якты хотӑт вєрты пурайн хӑнты нєӈӑт ищи луӈӑԓтуп арӑт муй па як хурасӑт вєрты щир тӑйԓӑт. Тәп ариты муй якты кємн ԓыв тӑԓаӈтєԓн вән ухшамн ԓывеԓ лӑп пунԓэԓ, ԓәԓн луӈӑԓтум пӯпийн ӑԓ мутшӑсыйт.

Ай тӑхет потты тыԓӑщн 15-мит хӑтԓ вӯш эвӑԓт па иса 17-мит хӑтԓ вӯш вәнты Сӯмӑтвошӑӈ шуши мирӑт вєрӑнтты хотн «Хошум хот» тӑхи вәс, хута хӑнты па вухаԓь мирӈӑн ухшамӑт нєӈӑт ёнтсӑт. Щимӑщ вуԓаӈ вєр Зоя Захаровна Сидорова щив юхтыԓум вошӑӈ нєӈата ванԓтӑс. Кашӑӈ ушхам мєт оԓӑӈӑн хурамӑӈ щӑшкан эвӑԓт ԓыв тәса ваньщӑссӑт. Ӑхӑт иса ёшн ай па тәс юԓн ёнтӑсты пиньщӑсӑт. Лидия Артанзеева, Любовь Кашлатова па Зоя Сидорова ӑмсыева артаԓӑсӑт, муй щирн Сӯмӑтвош нєӈиет айԓтыева нє ухшамӑт ёнттыя вәнԓтыйԓԓӑт, муй араткєм нумӑс ԓыв щимӑщ йиԓуп ёнтӑсты щирӑта мӑԓӑт. Щи ухшам ӑмсыева ёнтмеԓ юпийн русыйн щит вєрты пиньщӑсӑт. Имуԓтыйн вєрӑнтты нєӈӑт ԓыв рәпатайԓаԓ щи сухнуптӑсԓаԓ па ухшамԓаԓ етшуптӑсԓаԓ.

Мєт хӑщум кӯтн Зоя Сидорова вєрӑнтты нєӈӑта тӑмиты щи лупӑс:

» Ма айтєԓн ӑн па вантыйԓсум, муй щирн ӑӈкєм ими хӑнты ухшамӑт ёнтӑс, вантэ, Поԓнавӑт ӑшколайн вәсум па вәнԓтыйԓсум. Щи пӑта иса арсыр мастер-классӑт мӑнум пурайн артаԓӑсум муй уша вєрсум, хутыса щи хӑнты па вухаԓь мирӈӑн ԓәмӑтты сухӑт ёнтԓыйт. Ин тӑмхӑтԓ русєӈӑӈ ухшам ёнтты нєӈӑт вәнԓтӑсум. Ма щирємн, ин ухшамԓаԓ ӑма тывсӑт.

Любовь Вынгилева
хӑншум путӑр
хӑнты ясӑӈа тулмащтӑс:
Владимир Енов

Сӯмӑтвош район вєрӑнтты нєӈӑт ёнтум ухшамԓаԓ пиԓа

Лыпӑт хойты тыԓӑщ 24-мит хӑтӑԓн Новоюгино кәртӑн Каргасокской районӑн Томской область мўвн вәсум. Щи кәрт Васюган юхан пўӈӑԓн омӑсԓ. Мосԓ лупты, хуты хӑтԓ єтты пєлӑкн вәԓты хӑнтэт ясӑӈ щирӑтн «Вєс ёган» рўщ ясӑӈа ки кєрӑтты, щит «коричневая река». Вантэ, щив арсыр каԓ ԓотӑт эвӑԓт йиӈкӑт ия̆ха юхана увԓӑт.

Муртӑӈ ясӈӑт вәйтԓум, тәп путӑртты ӑн хошԓум

Катра пурайт вўш эвӑԓт щи мўвн васюганской диалектӑн путрємӑты хӑнтэт вәсӑт. Ԓыв ин тӑмхӑтԓ вәнты ищиты рәт мўвӑтн вәԓԓӑт па тәп вәԓты-хоԓты щирԓаԓ па ясӈеԓ иса юрємӑсэԓ. Хӑннєхә нух хӑншум вєр мӑнум 2010-мит оԓн Васюган мўв хӑнтэт арат-тєԓн нивӑԓсоткєм арата юхтыйԓсӑт. Йис вўшӑт па ин тӑмхӑтԓ вәнты нємуԓты нётупсы кәщайт эвӑԓт ԓыв ӑн па вантыйԓсӑт, кўш ԓыв рәт мўвԓаԓн ищи мўв иԓпи тащ нухԓы пєԓы я̆м араткєм кашӑӈ оԓ мӑр хоԓумԓы.

Шуши хӑннєхуятӑт эвӑԓт уша йис, хутыса Новоюгино кәрт тывӑс. Вєс ёган я̆м пєлӑкн мӑтты ки Юкинӑт хӑнты хоттєԓ ёх вәсӑт. Ԓыв вәнашӑк ю̆вум кӑт пухӈӑԓ китумтак иимєӈа ю̆вмеԓ па юхан па пєлӑкн ԓывеԓа йиԓуп кәрт вєрмеԓ. Щиты Вєс ёган парта пєлӑкн ә̆хӑт Новоюгино кәрт тывӑс, юхан я̆м пєлӑкн вәԓум кәртые Староюгино нємн рўщӑтн мӑсы.

Лыпӑт хойты тыԓӑщн 24-мит хӑтӑԓн аԓӑӈ вўш эвӑԓт па хӑтԓ кўтуп вўш вәнта ма кўтуп ӑшколайн вәнԓтыйԓты няврємӑта хәԓум литературной вәйтантупсы ԓэщӑтсум. Етна пєлка Новоюгино кәртӑӈ рўтьщӑты хотн шуши мир хӑннєхәйт пиԓа па «Рәт ԓєрԓўв унтасн мўӈ таксарӑт» нємуп ентхот вєрсум, хута и щос ю̆кана хәԓум щос муԓтас ԓўӈтарӑт хӑнты па рўщ ясӈӑтн ԓўӈӑтсум, арӑт арисум, моньщӑт моньщсум.

Вәйтантупсэт мӑнум кємн ма нємасыя хӑнты нє Татьяна Никифоровна Кунафина (Караулова) пиԓа путрємӑсум, вәԓупсэԓ оԓӑӈӑн иньщӑссєм.

«Рәт ԓєрԓўв унтасн мўӈ таксарӑт» етнхот вәԓум Новоюгино кәртӑӈ хӑннєхуятӑт, пўва пєлӑкн – йисӑӈнәптӑӈ хӑнты ими Т.Н. Кунафина (Караулова)

Татьяна Никифоровна, хән нӑӈ сєма питсӑн па хута айтєԓн єнумсӑн?

Ма 1950-мит оԓн Забегаловка нємуп ай кәртӑн Вєс ёган юхан хуща сєма питсум. Ӑӈкевəщев щи оԓӑтн «Рыбак» артель тӑхия вой па хўԓ веԓпӑсԓуман рәпитсӑӈӑн. Мўӈ хуԓыева Нюрольской сельской совет хуща хӑншаньщман тӑйсыюв. Я̆ма нәмԓєм, хуты ар нясрєм семьяевн єнмӑс. Тәп ԓыв иса айтєԓн сурма питсӑт. Вантэ, тәп ӑӈкєм ай пух муй эви мущатԓ, кӑт-хәԓум хӑтԓ юԓн вәԓ па щӑԓта артель кәщаитн имухты веԓпӑса ащєм пиԓа китԓы. Щи пӑта яйӈӑԓам па упєӈӑԓам ай пурайн ӑнтәма йисӑт. Тәп и хә апщєм ә̆хӑт атэԓт щирн хӑщӑс. Няврєм хӑтԓ мӑр ԓавӑԓты хот щи йисн ӑнтәм вәс. Ма ай апщєм ӑӈкємн-ащємн хинт ԓыпи хуща пӑнӑн хўԓ веԓпӑса тәтьԓясы, ма па ԓыв ю̆пеԓн я̆ӈхсум.

Хән ӑшколая мӑнсӑн, аԓпа, хӑнты ясӑӈӑн путӑртты я̆мсыева хошсӑн?

Ӑнтә. Мўӈ юԓн вәԓман иса рўщ ясӑӈӑн путӑртсўв. Вантэ, сыры оԓӑтн шєӈк еԓємтсўв кўтэвн рәт ясӑӈӑн путрємӑты. Ӑӈкєв-ащєв щи хӑнты ясӑӈӑн ԓыв щиреԓн лупсӑӈӑн. Щи киньща ԓапӑт оԓа ю̆вмємн хәԓмит классӑӈ ӑшколая мўӈ ай кәртэвн я̆ӈхсум. Щӑԓта иса ня̆ԓмит класс вўш эвӑԓт па яӈмит классӑт вўш вәнты Усть-Чижапка нємуп кўтуп ӑшкола-интернатн еԓԓы вәнԓтыйԓсум. Вәнԓтӑты вєр шєӈк сӑмӑӈа тӑйсєм, щи пӑта 1968-мит оԓн я̆ма кўтуп ӑшколаём етшуптӑсєм. Ленинград воша увӑс мирӑт факультета китты вўтьщийԓсыюм. Па ӑӈкєм мәшӑӈа йис: ёшӈӑԓ-кўрӈӑԓ тӑԓаӈтєԓн сащԓыя йисӈӑн па юԓн и тӑхийн вәԓты тәп вєритӑс. Щитємн ма еԓԓы вәнԓтыйԓты вєрєм хӑйсєм. Ӑӈкєм пиԓа юԓн вулкємӑсум па хотӑӈ войт єнмӑԓсум. Ә̆хӑт па 1970-мит оԓн ма заочной щирн Томск вош культпросветучилищайн кина хурӑт ванԓтӑты нєӈа вет оԓ мӑр вәнԓтыйԓсум. Щӑԓта ԓапӑт оԓ мӑр Забегаловка ай кәртыев рўтьщӑты хот кәща нєӈа рәпитсум, итәх пурайн кинайт па ванԓтӑсум.

Имуԓтыйн кәртэв лӑп тәхӑрсы. Щи пурайн 1975-мит оԓн Новоюгино кәрта хоттєԓ ёхԓам пиԓа касӑԓсум. Тӑта общежитие вәс, хута ар пєлӑк эвӑԓт хӑннєхуятӑт юхтыйԓсӑт па вәсӑт. Ԓыв вәнтӑтн ю̆х эвӑтты тӑхетн рәпитсӑт. Ма щи общежитие хотн комендант нєӈа йисум па пенсияя питты вўш вәнты иса щи тӑхийн вәсум па рәпитсум.

Татьяна Никифоровна, сыры оԓӑтн па Новоюгино кәртӑн вәԓменӑн, аԓпа, хӑнтэт кўтэԓн рәт ясӑӈӑн я̆ма путрємӑсӑт?

Щи пурайн тәп мўӈ пирӑщ ёхԓўв путӑртсӑт, айԓат хӑннєхуятӑт – рўщ ясӑӈӑн. Ма, вантэ-сӑр, па я̆мкєм арат ясӑӈ вәйтԓум, тәп тўӈщирӑӈа лупты ин ӑн па вєритԓум.

Путӑр хӑншӑс:
Вениамин Енов

Ар хиԓы тăйты ими

Ёмвош район Мосум мўвн ма вэтаԓа йисум хăнты нє Федосья Андреевна Славных пиԓа. Лўв ар оԓ вухсарăт єнмăԓты хотн рэпитăс, тăм оԓн 60 оԓа йис.

Ăңкеԓ-ащеԓ Елена Алексеевна па Андрей Николаевич Хоровнăн ԓапăт няврєм – вет пух па кăт эви – тăйсăңăн. Ин ԓыв эвăԓтэԓа тэп Федосья Андреевна хăщăс. Ащеԓ вой па хўԓ веԓпăсԓăты хэя вэс. Ăңкеԓ арсыр рэпата тăйс па юԓн няврємăт єнмăԓман вэс. Ай пура оԓԓаԓ оԓăңăн Федосья Андреевна щиты путăртăс:

» Ма тăта Кышик вошн сєма питсум па єнумсум. Ай пура оԓԓам эмща мăнсăт. Кашăң хăтԓ пухиет иты камн юнтсўв, хэхăтԓясўв. Юԓн иса ăн омăссўв.

Ăңкєм-ащєм Вэн Вар юхан хонăңăн вэнт кэрт тăйсăңăн, щăта веԓпăсԓăсңăн. Иса хўԓ колхоза мăсңăн. Рэт ёхԓаԓ ищи щи мўвн вэнт кэртăт тăйсăңăн. Тэп мўң ин щи тăхета мосты нєпекăт ăн тăйԓўв. Щирн вэнт кэртэв ăн тăйԓэв. Рэт ёхԓўв пухєма мўв хăрые мăсăт, щăта мўң хўԓ веԓпăсԓăԓўв.

Федосья Кышик вошн ăшкола етшуптăс па еԓԓы вэнԓтыйԓты вўтщăс, тэп ăңкеԓ кăшаԓа йис, щирн лўв вэнԓтыйԓты ăн мăнăс, ăңкеԓа иса вєрăтн нётăс. Эхăтшăк ăңкеԓ ăнтэма йис, Федосья Андреевна упеԓ хущи вэԓты мăнăс, лўв Тюмень вош пўңăԓн вэс.

» Щăта ма яң оԓ мăр вэсум па рэпитсум. Икия мăнсум, щит Пётр Сергеевич Славных вэс. Хэлум няврєм сєма питсăт. Икєм ăнтэма йис, щирн ма нумăсн юхăтсыюм рэт вошєма касăԓты. Няврємԓам пиԓа юхи юхăтсум, – лупăс Федосья Славных.

Кышик воша юхăтмаԓн лўв госпромхозн рэпитты питăс, вухсарăт єнмăԓты хотн ар оԓ рэпитăс. Щи оԓăңăн лўв щиты путăртăс:

» Щăта мўң ар хуят рэпитсўв. Кашăң нєңа сот мултас вухсăр ԓаваԓты мосăс. Вухсарăт ԓапăтсўв, хотԓаԓ сыстамсўв. Щи пурайн кэщая Виктор Георгиевич Подпругин вэс. Госпромхоз яма рэпитăс, мир иса планăт тэкнуптăсăт. Щăта ма 2003-мит оԓ вэнты рэпитсум, щи оԓн вухсарăт єнмăԓты хот лăп тэхăрсы.

Кышик вошн Федосья Андреевна кимит пўш икия мăнăс, щит Анатолий Яковлевич Лозямов вэс, Виталий пухăн сєма питăс. Кимит икеԓ эхăтшăк ищи ăнтэма йис. Федосья Андреевна ин нивԓ хиԓы тăйԓ, няврємԓаԓа ԓывты єнмăԓты нётԓ. Лўв лупăс:

» Ма пиԓама Алексей па Виталий пухңăԓам хотăң ёхԓаԓ пиԓа вэԓԓăт. Наталья эвєм вет няврєм тăйԓ. Александр вэн пухєм Курган вошн семьяйԓ пиԓа вэԓ. Нăԓ няврємԓам тумпи ма аспухєм па асэвєм єнмăԓсум, ԓын йивԓыасԓыя хăщсăңăн. Лиза ин лєтут кавăртты нєңа йис, лўв апщеԓ 9-мит класс етшуптăс.

Ф.А. Славных эвеԓ па хиԓэԓ пиԓа. Н. Рагимова вєрум хур

Федосья Славных путăртăс, хуты лўв рўтьщăты пурайн вэнта воньщумут, тулăх ăкăтты яңхийԓ, пухԓаԓа хўԓ веԓпăсԓăты ищи нётԓ. Тэп и нўша юхтăс, ин Кышик пўңăԓн мўв иԓпи тащ холумты ёх рэпитԓăт. Щирн кашăң оԓн юханăн хўԓ шимăԓа йиԓ. Федосья Андреевна пухăԓ Виталий щи оԓăңăн щиты путăртăс:

» Интăм шимăԓ тăхи хăщăс, хута мўң хўԓ па вой веԓпăсԓăты щир тăйԓўв. Иса тăхетн мўв иԓпи питы вуй вўты ёх рэпитԓăт. Щи тăхет вэнты эш вєрсы, ин ар хуят тăта вой па хўԓ веԓпăсԓăты питсăт, войт иса ара мăнсăт, хўԓ ищи ăнтэм. Тэп мойпăрăт яңхԓăт. Вэн Вар юханăн мўв иԓпи тащ вўты ёх нурум омăссăт, щи ут ванкўтԓы сыстамтты мосԓ. Ăн сыстамтты пăта хўԓ щивеԓт иса мăнԓ. Мăнум оԓн щăта мевты веԓпăсԓăсўв, тăм оԓн иса ăнтэм.

Мосԓ лупты, Мосум мўвн ар хăнтэт вэнт шушет тăйԓăт, щи тăхетн па хуятăта хўԓ веԓпăсԓăты па воньщумут ăкăтты ăн рăхԓ. Щирн щи ёх, хуйтат вэнт кэрт ăн тăйԓăт, тэп Кышик вош пўңăԓн воньщумут ăкăтты па хўԓ веԓпăсԓăты щир тăйԓăт.

Тăм оԓн Федосья Андреевна Славных 60 оԓа йис. Ма лўвеԓа сєма питум хăтԓăԓ па ăңки ёмăңхăтԓ пăта лăңхаԓум хошум яснăт лупты, уяңа-пищăңа, яма хотăң ёхԓаԓ пиԓа ат вэԓԓăт! Няврємԓаԓ па хиԓыԓаԓ лўвеԓа уй, амăт ат тэԓăт. Тăԓаң ёш, тăԓаң кўр!

Путăр хăншăс:
Надежда Рагимова

Веӆщи университета юхӑтсум...

Тюменской государственной университет

Мария Гришкина

Аӆӑӈ. Ӆапӑт оӆӑӈмит хӑтӆ. Автобус. Ма ямсыева хуӆна нух ӑн вєрӆӑсум, тәп автобусн университета мӑнӆум. Интӑм па Тюменской государственной университетн хәӆмит курсӑн вәнӆтыйӆӆум. Еӆӆы айкеӆӑт ӑкӑтты нєӈа йиӆум. «Хәӆум оӆ щи мӑнӑс, тәп, ма щирємн, муӆхатӆ оӆӑӈмит курса щи юхӑтсум, – нумса юхтӑс. – Шєӈк сора кәм пӑрӑс! Вәйт ӆор тыӆӑщ. Ин уша йиӆ, муйсӑр университетн вәнӆтыйӆты питӆум. «Екатеринбург «Лингвистика» – мосты нєпек ӑн тӑрмӑӆ, Санкт-Петербург «Филология» – шєӈк ар хуят щив вӯратӆ, нєпекн ма – 451-мит тӑхийн хӑншман вәӆӆум, Новосибирск «Филология» – тәрум пӑта вәнӆтыйӆты и балл ӑн тӑрмӑӆ, Ёмвош «Лингвистика» – и экзамен ӑн мӑсум. Тәп Тюмень вош «Журналистика» тӑхи хӑщӑс.

Ма университет сайт пӯншсум... Шєӈк ям! Нєпекн ма – оӆӑӈмита хӑншман вәӆӆум. «Аӆпа, щит ма вәӆупсєм, – имухты нәмӑссум. – Щиты щирн щи мосӆ».

Вәйт ӆор тыӆӑщ, 30-мит хӑтӆ, 2019-мит оӆ. 7:00 щос. Тӑмхӑтӆ – ма оӆӑӈмит хӑтӆєм Тюмень вошн вәӆӆум. Ма еша пӑӆӆум, вантэ, ащєм, ӑӈкєм, яём ванӑн ӑнтәмӑт. Ма – атэӆт, па тӑм хӑтӆ вӯш эвӑӆт ма вән вәӆупсыя питсум. Мӑнєма вәӆты-хоӆты хота нух хӑншаньщты мосӆ, хот йитн ма пиӆєма вәӆты эви пиӆа вәйтантыйӆты па вош вантты мосӆ. Такси щирн тәтьӆяты хә университет «Приёмная комиссия» хӑншум нєпек пӯӈӑӆн вуӆыйс.

– Хӑтӆэн яма ат мӑнӆ! – вотум ухпи ики лупӑс.

– Па ям вәӆа! – «Kia» нємпи машина эвӑӆт ким єтмємн юхӆы лупсум па йиӆуп вәӆупсыя шәшмӑсум.

Вәйт ӆор тыӆӑщ, 30-мит хӑтӆ, 2019-мит оӆ, 24:00 щос. Ма хуӆна уӆӆум, тӑм мӑнум хӑтӆєм оӆӑӈӑн нәмӑӆмӑсум. Ма Тюменя вәӆты юхӑтсум. Няӆ оӆ тӑта вәӆты питӆум. Вәӆты-хоӆты хота ӆуӈмємн ма имухты уша вєрсум – ӆыпийн ӆӑщкам, хурам, сыстам. Кашӑӈ этаж нємасыя оӆюпн нєрман вәӆ. Оӆӑӈмит этаж – вӯщӆум, кимит – єтӑрхӑри, хәӆмит – вусты, няӆмит – вӯрты вӯщӆум, ветмит – фиолетовой. Ма ветмит этажн вәӆӆум, вӯрты вусты оӆюп мосман тӑйӆєм. Мӯӈ хот йитэвн йиӆуп па хурамӑӈ хот пурмӑсӑт вәӆӆӑт. Кашӑӈ хуят атэӆт вән ӑшкап, пӑсан, нурум тӑйӆ. Хот йит ай, кӑт хуят пӑта. Кӑт нартупӑӈ нуры, щимӑщ нурыйн ма ай пураёмн уӆсум. Йиӆпа ма кимит нартупн уӆӆум. Ма пиӆєма Наташа эви вәӆ. Ӆӯв Ямал мӯв эвӑӆт. Ма нух амӑтсум.

– Мин ванӑн вәӆӆумн, – ма лупсум.

– Нӑӈ мӑта тӑхи эвӑӆт? – Наташа иньщӑсӑс.

– Ма Ёмвош эвӑӆт.

Ӆӯв ма пєӆєма вантӑс.

– Щит Ёмвош округ. Ма мосты Югра мӯвиём! – ма лупсум, ӆәӆн Наташа имухты уша ат вєрсӑӆэ, муйсӑр тӑхи эвӑӆт ма юхӑтсум.

Әпӑтӆаӆ вӯркамӑт, ӆӯв ай пӑӆат, кӯӆӑӈ па няхӑӈ-юнтӑӈ эвие. «Мин имухты ӆәйӈа йиӆумн», – ма нәмӑсӆум.

Васы мӑнты тыӆӑщ 25-мит хӑтӆӑн. Кӑт оӆ мӑнӑс. Ма автобус эвӑӆт мосты университетєм пӯӈӑӆн ким єтсум. Еша ӆоӆьсум, нәмӑӆмӑсєм, муй щирн хәнты ма тыв оӆӑӈмит пӯш юхӑтсум.

Ӆыпӑт хойты тыӆӑщ 14-мит хӑтӆӑн 2019-мит оӆн. 10:00 щос. Тӑмхӑтӆ ма оӆӑӈмит пӯш университета мӑнӆум. Ма аӆӑӈсахӑт хот йитєм хӯват тывеӆт-тухеӆт университета ӆэщӑтыйӆман шәшӆум. «Йиӆуп тетрадка вӯты мосӆ, сумкаёма пунты», – еӆӆы нәмӑсӆум. – Хӑншты ёхєм пунсєм, вәӆты-хоӆты хотєма єсӑӆты нєпекєм вӯсєм, студенческой билетєм ищи аӆємӑсєм...»

Ма пиӆєма вәӆты эви хуӆна уӆ, тәп ма шєӈк тєрмаӆӑӆум. – Ям, хуты вәӆты-хоӆты хотєм университет пӯӈӑӆн вәӆ, тәп вош хулы шәпи мӑнты па щи юхӑтсум.

14:00 щос. Ма университет хот йита ӆуӈсум, щӑта ма пиӆєма вәнӆтыйӆты айӆат ёх ӑктӑщсӑт.

– Ма нємєм Катя.

– Нӑӈ тәрум пӑта вәнӆтыйӆӆӑн?

– Путӑр хӑншты пурайн нӑӈ муйкєм арат балл хоӆумсӑн?

– Ма юхӆы ӑшколая кєрӆӑты ӆӑӈхаӆум.

Хот йитн сыяӈ, кашӑӈ

хуят путăртăӆ, муй ӆўв тăм университет, Тюмень вош оӆăңăн нәмăсӆ. Мăнєм ёӆєм, щирн ма юхи хăщум пăсана мăнсум. Хот йит ймсыева нух вантсєм. Катра хот. Хот питăр ара похăс. Ишни хоп юх эвăӆт вєрум. Хот хăрыйн линолеум ӆаңксы, ӆўв шихăртăӆ. Пăсанăт партайт иты. Вәӆас юкана хўв омăсты нурэт. Хот йит шєңк вән ăнтә. «Лупӆы, мăтты ки тăта хәнты мўңев вәнӆтăты ёх вәнӆтыйӆсăт», – сащӆ.

Ма ухєм карємăсєм па хурасăң эви шиваӆăсум. Ващ, питы әпăт, вән питы сємңăн тăйты эви. Ӆўв турпаӆ вўртыя нєрмаӆ, щирн хуӆыева ӆўв пєӆэӆа вантӆăт. Ӆўв йиӆуп пиӆнєӆаӆ пиӆа путăртăӆ.

– Йм хăтӆ! – вәнӆтăты нєңев лупăс.

– Вўща вәӆаты! – и тур сыйн юхӆы лупсўв.

– Ма нємєм Ольга Александровна Петрова. Ма нынан айкеӆăт ăкăтты вєра вәнӆтăты питӆум. Мєт сыры вәтаңа йиӆўв.

Васы мăнты тыӆăщ 25-мит хăтӆ 2021-мит оӆ. Ма университет еӆпийн ӆоӆьӆум. Щит вєра катра хот, ешавәӆ щи рохнємăӆ. Щирн тăм ӆўңăн вән кәщайт и нумса юхăтсăт – университет пăта йиӆуп хот омăсты. Ма университет катра хот пєӆы шўмаӆя вантӆум. Щăта ма вәнӆтыйӆты оӆңитсум.

«Ищки, – имухты нәмăссум. – Вәнӆтыйӆты пура юхтăс».

Мария Гришкина хăншум
путăр хăнты ясăңа тулмащтăс: ***Людмила Гурьева***

Нуви тўт мăты карты кеӆ эвăӆт ӆавӆăсты мосӆ

ПĂӆТАП! Нуви тўт мăты карты кеӆ тăйты щўңкăта ванамăты па нўх хәңхты ăн рăхӆ!

ПĂӆТАП! Хот питăрн вәӆты розеткайта нємăӆт ут лукємăты ăн рăхӆ!

ПĂӆТАП! Трансформаторной тăхия хәңхты па щив ванамăты иса ăн рăхӆ!

ПĂӆТАП! Нуви тўт мăты карты кеӆ пўңăӆн юнтты ăн рăхӆ!

ПĂӆТАП! Нуви тўт мăты тохнум карты кеӆ хуща ванамăты ăн рăхӆ!

ПĂӆТАП! Нуви тўт мăты карты кеӆ таӆты аңкăӆ иӆпийн хўӆ веӆты ищи ăн рăхӆ!

ПĂӆТАП! Нуви тўт мăты тўт суна па ищимащ щўңка кєтумты ăн рăхӆ!

ПĂӆТАП! Йиңк пўңăӆн тăйты иса ăн рăхӆ!

ПĂӆТАП! Йиңки ёшн сырсыр электрической пурмăсăт кєтумты ăн рăхӆ!

Тăм лопăс ӆэщăтăс: ***Ирина Самсонова***

Паннє ики па вухсар ими

Имуԓты сŭсн вəйт пєлăк Ай Ас питăр хŭватн вухсар ими тывеԓт-тухеԓт ăԓ ăңхăԓ. Щиты ăңхтаԓ кŭтн йиңк хуща ям вəн паннє ики шиваԓăԓ.

Ԓŭв пан питăра навăрмăс, паннє икен щиты иньщмăсԓэ:

» Ей, ики, ики, ма муԓхатԓ тăм пан хуща вəсум па хŭԓ веԓпăсԓăты хуятăт путрăт хəԓăнтсум. Ԓыв нăң оԓңенăн тăмиты путăртсăт, мăтты нăң шєңк тумайң па ăԓ вəԓты кашн веԓпăса ăн па питԓăн. Веԓпăс ёх щирн, нăң тăм Ай Асэв хŭватн сора тывеԓт-тухеԓт вəщийԓԓăн па мăтты ки па нємуԓты войн па хŭԓн нəхăԓты ăн па вєритԓайн! Ма нəмăстємн, щиты и вєр нєш ăнтəм. Муй хурасуп нăң нюмăр па шєңк кŭԓ! Муй щирн нăң мăнєм нəхăԓты вєритԓăн? Тăм вəйт пєлăк вəнтєм хущи ма мєт тумайң воя ԓŭңтăсԓум па мєт сора хəхăтԓяԓум! Муԓхатԓ мухəйт щикŭш нăңен ишăксăт, ма араттєм щир нăң ищипа ăн тăйԓăн.

» Нăң, вухсар ими, щимăщ каш ки тăйԓăн, хăԓэвт кăсԓумн. Щăха уша йиԓ, мăта утєв тăм мŭвевн-йиңкевн мєт сора ăңхты вєритԓ!

Щи ясăңԓаԓ пиԓа паннє ики йиңка мăртăс. Юхи юхăтмаԓн ԓŭв хŭԓ рəт ёхԓаԓ ияха ăктăс па ин хуԓыева нəмăсты питсăт, муй щирн хăԓэвт хăтăԓн вухсар имен эвăԓт юхԓы ăн хăщты па ԓŭв нŭмпєла питты.

Хŭв муй ван кŭт паннє хŭԓăт нəмăссăт. Щи киньща мєт пирщамум паннє ики щиты ёхԓаԓ пєԓы лупăс:

» Хăԓэвт итн-итн Ай Ас пан питăр хŭват вəщаты па нын эвăԓтана хŭв кŭтăтн иԓ вуԓыяты. Вухсар имен щи тăхи эвăԓт еԓԓы сора хəхăԓты питԓ, паннє ики па Ай Ас йиңк хŭват вəщты кєрԓăԓ. Тəп ин ԓŭв йиңка мăртăԓ па вухсар нєңăԓ пиԓа əрăщты питԓ, кимит, хŭвн вəԓты паннє йиңк эвăԓт нух ат єтăԓ па така щиты ат ŭвăԓ: «Ей, вухсар ими, ма тăта щи, ма нăңен ищипа нəхăԓсєм!»

Еша вəԓ хăԓэвта йис, паннєңăт хуԓыева и тăхия ăктăщсăт па Ай Ас пан питăра вəщсăт, хŭв кŭтăтн итн-итн йиңк хущи лоԓьсăт.

Имуԓтыйн вухсар имен паннє икен пиԓа əрԓаԓ-щомԓаԓ артаԓăты юхтăс. Щитăԓн ԓын кăсты питсăңăн: вухсарэн пан питăр хŭват така еԓ хəхăԓмăс, паннєңен йиңка мăртăс па сора вəщты кєрԓăс.

Вухсар имен, хəхăԓтăԓ щирн, хəԓԓăԓэ, хуты паннє икен ԓŭв еԓпєԓн йиңк эвăԓт нух єтмăс па така еԓ ŭвтăс:

» Ей, вухсар ими, ма тăта щи, ма нăңен ищипа нəхăԓсєм!

Вухсар ими па мєт така хəхăԓты пиньщăс. Хŭв муй ван ԓŭв щиты сора хəхԓăс па йиңк эвăԓт па щи паннє икен нух єтмăс па еԓ ŭвтăс:

» Ей, вухсар ими, ма тăта щи, ма нăңен ищипа нəхăԓсєм!

Щи киньща вухсар ими мєт така хəхăԓты кєрԓăс. Еша вəс паннє ики па нух єтмăс па мєт така ԓŭвеԓа ŭвтăс:

» Ей, вухсар ими, ма тăта щи, ма нăңен ищипа нəхăԓсєм!

Вантԓăԓэ вухсар ими, хуты ԓŭв тăԓаң хəԓмит пŭш паннє икен эвăԓт юхи хăщăс. Щитăԓн ԓŭв кăсты щирăԓ вущкăсԓэ па еԓԓы вəнта щи хəхăԓмăс.

Владимир Енов
Ас хăнтэт йис ёх путрăт щирн хăншум моньщăԓ

Леонид Лар хăншум хур

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№22 (3586), 18.11.2021

Соучредители
Дума, Правительство Ханты-Мансийского автономного округа – Югры
Издатель
Департамент общественных и внешних связей Ханты-Мансийского автономного округа – Югры

Редакция
Врио директора, главный редактор – **Кондина Г.Р.**
Телефон (3467) 33-36-82

Заместитель главного редактора – **Вах Н.И.**
Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь – **Рагимова Н.В.**
Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:
628011, г. Ханты-Мансийск, ул. Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52
E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте **www.khanty-yasang.ru**
Отпечатано:
ООО «Новости Югры-Производство» г. Сургут, ул.Маяковского, 14.

Индексы **04393, 54393**
Тираж **2166** экз.
Заказ **4859**
Цена свободная

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Тюменской области, ХМАО-Югре и ЯНАО.

Свидетельство о регистрации ПИ №ТУ 72-00796 от 23 января 2013 г.

Мнение авторов публикаций не обязательно отражает точку зрения редакции.